

«Όμολογιακή» διγλωσσία, ασάφεια και σύγχυση

*Σεβ. Μητροπολίτου Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου **Γεροθέου***

Τόν τελευταίο καιρό δημοσιεύθηκαν διάφορα κείμενα από καθηγητές, θεολόγους, Κληρικούς, οι οποίοι έθεσαν σοβαρά έρωτήματα γύρω από τά θέματα μέ τά όποια θά ασχοληθῆ ἡ Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδος.

Τά περισσότερα από αὐτά τά κείμενα ασχολοῦνται θεωρητικά μέ τό ζήτημα καί ἀγνοεῖται ὅτι μέχρι τόν 19^ο αἰώνα στά Συνοδικά καί Ἐκκλησιολογικά κείμενα πού ἐκδίδονταν ἐπισήμως ἀπό τήν Ἐκκλησία ὑπῆρχε κατά βάση μιά σαφῆς ἐκκλησιολογική συνέχεια, ὅπως φαίνεται στό κείμενο τῶν Πατριαρχῶν τῆς Ἀνατολῆς τό 1848.

Παρά ταῦτα ἀπό τόν 20^{όν} αἰώνα ἄρχισε μιά διγλωσσία καί ασάφεια στά ἐκκλησιολογικά ζητήματα. Αὐτό φαίνεται ἄν διαβάση κανεῖς τά ἐπίσημα κείμενα πού ἐκδίδονται καί ἐκφωνοῦνται σέ διάφορες περιπτώσεις. Αὐτή ἡ διγλωσσία καί ἡ ασάφεια φαίνεται στά θέματα: τί εἶναι ἡ Ἐκκλησία, ποιά εἶναι τά μέλη της, τί εἶναι αἵρεση, πῶς ἀποδέχεται ἡ Ἐκκλησία τούς αἰρετικούς ὅταν ἐπιστρέφουν σέ αὐτήν κ.ά.

Σέ ἀκροατήρια πού ἐπιμένουν στήν διδασκαλία τῶν Πατέρων ἡ γλώσσα πού χρησιμοποιεῖται εἶναι παραδοσιακή καί ὀρθόδοξη, ἐνῶ σέ ἄλλα ἀκροατήρια χρησιμοποιεῖται μιά γλώσσα πού θά μπορούσε νά χαρακτηρισθῆ, μέ τήν ἡπιότερη μορφή, ὡς γλώσσα ἐκκλησιαστικῆς διπλωματίας. Μπορεῖ, βέβαια, σέ μερικές περιπτώσεις νά χρειάζεται μιά εὐγενική γλώσσα, χωρίς νά προδίδεται ἡ πίστη, ἀλλά τό βασικό πρόβλημα εἶναι ὅτι αὐτή ἡ διγλωσσία ἐκφράζει τήν ἐκκλησιολογική σύγχυση πού ἐπικρατεῖ σήμερα, ὅποτε ἡ ἐκκλησιολογική ασάφεια εὐνοεῖ αὐτήν τήν ἐκκλησιολογική σύγχυση.

Πολλοί Κληρικοί καί θεολόγοι ἐπικαλοῦνται διαφόρους λόγους Πατέρων, κυρίως λόγους τοῦ Μεγάλου Βασιλείου. Ἄγνοεῖται ὅμως ἐπιδεκτικά ὅτι οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, ἰδίως ὁ Μέγας Βασίλειος, στήν κρίσιμη ἐποχή πού ἔζησαν εἶχαν ἐμπειρίες τοῦ Θεοῦ, ἦταν αὐθεντικοί καί ἐμπειρικοί θεολόγοι, ἔχοντας νοερά προσευχή καί θεωρία Θεοῦ καί ἐπομένως ἐνεργοῦσαν διακριτικά καί θεόπνευστα. Ὅποιος ἀγνοεῖ τήν ἡσυχαστική ζωή τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, δέν μπορεῖ νά τόν ἐρμηνεύσει σωστά καί ἐπομένως τόν παρερμηνεύει.

Εἶναι χαρακτηριστικό ὅτι οἱ ἡσυχαστικοί Σύνοδοι τοῦ 14^{ου} αἰῶνος στίς ὁποῖες ὑπερμάχησε ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, ὁ ὁποῖος ἔχει

χαρακτηρισθῆ από τόν ἅγιο Φιλόθεο Κόκκινο Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως ὡς ὁ τέταρτος Ἱεράρχης καί ὁ τέταρτος Θεολόγος στήν Ἐκκλησία, παρουσίασαν τόν ἡσυχασμό, πού εἶναι ἡ προϋπόθεση τῶν δογμάτων-ὄρων, ἡ οὐσιαστική μεθοδολογία καί τό θεολογικό ὑπόβαθρο ὄλων τῶν Τοπικῶν καί Οἰκουμενικῶν Συνόδων.

Πάντως, γιά νά φανῆ ἡ διαφορά ἀντιμετώπισεως τῶν θεμάτων ἀπό τούς Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας καί ἀπό τούς σύγχρονους θεολόγους, θά παρουσιάσω ἕνα σύγχρονο παράδειγμα γιά νά φανῆ πῶς ἐκφράζεται στήν πράξη ἡ διγλωσσία, ἡ ἀσάφεια καί ἡ σύγχυση σέ ἐκκλησιολογικά θέματα. Καλή εἶναι ἡ ἐρμηνεία τῶν γεγονότων τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας, ἡ ὁποία πολλές φορές εἶναι παρερμηνεία ὅταν ἀγνοεῖται ἡ πράξη καί ἡ θεωρία, ὅπως ἐννοοῦνται ὀρθοδόξως, ἀλλά θά πρέπει νά δοῦμε ποιὰ εἶναι ἡ σύγχρονη πρακτική.

Πρόκειται γιά ἕνα κείμενο πού ἐξέδωσε ἡ Ἀρχιεπισκοπή Θυατείρων τό ἔτος 1975 σέ δύο γλῶσσες, ἀγγλική καί ἑλληνική. Τό βιβλίο φέρει τόν τίτλο «The Thyateira Confession» - «Ἡ ὁμολογία Θυατείρων» καί ὑπότιτλο «Ἡ πίστις καί ἡ προσευχή τοῦ Λαοῦ τοῦ Θεοῦ», γράφηκε ἀπό τόν Σεβασμιώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Θυατείρων καί Μ. Βρετανίας Ἀθηναγόρα Κοκκινάκη καί, ὅπως γράφεται, τό διάβασαν πολλοί πρίν ἐκδοθῆ καί ἔκαναν τίς ὑποδείξεις τους, μεταξύ τῶν ὁποίων «ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμ. Κάλλιτος Γουέαρ, Ἱερατικός Προϊστάμενος τῆς Ἑλληνορθοδόξου Κοινότητος τῆς Ἁγίας Τριάδος καί Εὐαγγελισμοῦ Ὁξφόρδης», καί «ἐκδίδεται εὐλογία καί ἐγκρίσει τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως».

Θά ἐπικεντρώσω τήν προσοχή στό δεύτερο μέρος τοῦ βιβλίου, τό ὁποῖο διαιρεῖται σέ ὀκτώ κεφάλαια, ἦτοι: ἡ Μία Ἐκκλησία καί αἱ Ἐκκλησίαι, οἱ Ρωμαιοκαθολικοί Χριστιανοί, οἱ Ἀγγλικανοί Χριστιανοί, οἱ Κοπτοαρμένιοι καί Αἰθίοπες Χριστιανοί, οἱ Λουθηρανοί καί οἱ Ἄλλοι Προτεστάνται Χριστιανοί, ἡ Οἰκουμενική συνεργασία τῶν Χριστιανῶν, Ἐπίλογος.

Στό μέρος αὐτό τοῦ βιβλίου ἐπικρατεῖ τόσο ἡ ἐκκλησιαστική διγλωσσία ὅσο καί ἡ ἐκκλησιολογική ἀσάφεια ἢ καί ἡ ἐσκεμμένη σύγχυση. Αὐτή ἡ νοοτροπία εἶναι νοοτροπία πολλῶν Κληρικῶν σήμερα καί τήν συναντᾶμε καί στά κείμενα πού πρόκειται νά συζητηθοῦν καί ἐγκριθοῦν ἀπό τήν Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδο τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Αὐτή ἡ κατάσταση δημιουργεῖ ἰδιαίτερο προβληματισμό.

Θά παραθέσω μερικά δείγματα πού δείχνουν τήν ἀμβλυνση τῆς ὀρθόδοξης πίστεως καί τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ βιώματος, καί ἐπομένως δικαιολογοῦνται ἀπολύτως ὅσοι διαμαρτύρονται γιά τήν σύγχρονη οἰκουμενιστική νοοτροπία, τούς ὁποίους, δυστυχῶς, ἄλλοι χαρακτηρίζουν ὡς

«φονταμενταλιστές», πού έχουν «έπαρχιώτικη» νοοτροπία, καί άλλοι κεκρυμμένως τούς χαρακτηρίζουν ώς «θεμελιακούς»!!

1. «Ἡ οἰκουμενική συνεργασία τῶν Χριστιανῶν»

Στό «ὁμολογιακό» αὐτό κείμενο ἐξαίρονται τά ἀγαθά τῆς «οἰκουμενικῆς συνεργασίας», ἡ ὁποία ἀναπτύχθηκε τά τελευταῖα χρόνια. Ὁμολογεῖται:

«Ὁ Λαός γνωρίζει ὅτι ἡ Οἰκουμενική συνεργασία ἐκαλλιέργησε μίαν νέαν φιλίαν μεταξύ τῶν Χριστιανῶν. Ὁ Λαός γνωρίζει ὅτι αἱ συνομιλίες καί ὁ εὐρύτατος γνωστός Θεολογικός Διάλογος ἐστένεψαν τό χάσμα πού χωρίζει τās Χριστιανικές Ἐκκλησίας.

Οἱ Χριστιανοί σήμερον ἐπισκέπτονται Ἐκκλησίας καί προσεύχονται μέ ἄλλους Χριστιανούς διαφόρων παραδόσεων μέ τούς ὁποίους εἰς τό παρελθόν ἦτο ἀπηγορευμένον νά σχετίζονται, διότι ἐθεωροῦντο αἰρετικοί, σχισματικοί καί ἀντίχριστοι.

Ἐνεκεν αὐτῆς τῆς νέας διαθέσεως ἡ ὁποία σήμερον ἐπικρατεῖ μεταξύ τῶν Ὁρθόδοξων Χριστιανῶν, ἡ περί Χριστιανισμοῦ διδασκαλία δέν μπορεῖ πλέον νά εἶναι πολεμική καί ἀνταγωνιστική. Δέν εἶναι δυνατόν πλέον νά ὑποδεικνύη ἀποχήν ἀπό τήν φιλίαν μέ τούς ἄλλους Χριστιανούς. Ὁ ἀποκλεισμός δέν εἶναι πλέον δυνατός, μήτε δεκτός, μήτε πνευματικῶς εὐεργετικός» (σελ. 158-159).

Τό κείμενο αὐτό εἶναι προβληματικό, γιατί σέ αὐτό γράφεται ὅτι μέ τόν διάλογο «στένεψε τό χάσμα πού χωρίζει τās Χριστιανικές Ἐκκλησίας», ὅτι τώρα δέν θεωροῦνται «αἰρετικοί, σχισματικοί καί ἀντίχριστοι» καί ὅτι δέν ὑπάρχει ἀνταγωνισμός.

Συνέπεια ὅλων αὐτῶν εἶναι ὅτι δημιουργεῖται ἡ αἴσθησις μιᾶς Ἐκκλησίας ἡ ὁποία «ἔχει πόρτες, ἀλλά δέν ἔχει τοίχους». Οἱ Χριστιανοί διαφόρων Ὁμολογιῶν πρέπει νά αἰσθάνονται ὅτι δέν εἶναι κλεισμένοι καί περιορισμένοι στούς τοίχους τῶν «Ἐκκλησιῶν» τους.

«Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί, Ρωμαιοκαθολικοί, Ἀγγλικανοί, Κοπτοαρμένιοι καί Αἰθίοπες, Λουθηρανοί καί ἄλλοι Προτεστάνται εἶναι Χριστιανοί βαπτισμένοι εἰς τό ὄνομα τοῦ Πατρὸς καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ὡς βαπτισμένοι αἰσθάνονται ὅτι δέν εἶναι πνευματικῶς εὐεργετικόν νά κλείουν τούς ἑαυτούς των μέσα εἰς τούς τοίχους τοῦ περιορισμοῦ τῶν Ἐκκλησιῶν των. Οἱ τοῖχοι δέν κρατοῦν πλέον τούς Χριστιανούς χωρισμένους. Ἡ Ἐκκλησία ἔχει πόρτες, ἀλλά δέν ἔχει τοίχους. Τό Ἅγιον Πνεῦμα ἐμπνέει τούς Χριστιανούς νά ζητοῦν καί νά εὐρίσκουν τήν ἔξοδον καί ἐξερχόμενοι νά

συναντοῦν ἄλλους Χριστιανούς διὰ νά γίνουν φίλοι, διὰ νά προσεύχονται μαζί καί νά συνεργάζονται διὰ τόν μέγαν σκοπόν τῆς Χριστιανικῆς ἐνότητος. Τό Ἅγιον Πνεῦμα ὁδηγεῖ τοὺς πιστοὺς νά προχωροῦν μαζί πρὸς τό μυστήριον τοῦ Θεοῦ καί νά καταλάβουν ὅτι τό μυστήριον αὐτό δέν περιορίζεται ἀπό τοπικά, παραδοσιακά ἢ θεωρητικά ὄρια» (σελ. 159).

Οἱ ἀντιλήψεις αὐτές ὁδηγοῦν τὴν σκέψη τῶν Χριστιανῶν ὅτι καίτοι ὑπάρχουν διαφορές μεταξύ Χριστιανῶν, ὅμως τὰ κοινὰ σημεῖα εἶναι «δυνατώτερα παρά δι' ἐκεῖνα εἰς τὰ ὅποια διαφωνοῦν».

«Τὰ ὄρια τοποθετοῦνται καί ὑπάρχουν εἰς τὰς διαφοράς μας. Ἀλλά τό Ἅγιον Πνεῦμα πάντοτε ἐργάζεται καί ὁδηγεῖ τόν λαόν διὰ νά εὐρίσκη λύσεις καί μίαν ἡμέραν θά εὐρεθῇ ὁ δρόμος τῆς διαλύσεως τῶν διαφορῶν. Σήμερον ἡ ἔμφασις τοποθετεῖται ὄχι εἰς ὅσα οἱ Χριστιανοὶ διαφωνοῦν, ἀλλὰ κυρίως εἰς ἐκεῖνα πού συμφωνοῦν. Τὰ σημεῖα εἰς τὰ ὅποια συμφωνοῦν εἶναι δυνατώτερα παρά δι' ἐκεῖνα εἰς τὰ ὅποια διαφωνοῦν» (σελ. 159).

Σύμφωνα μέ τό «ὁμολογιακό» αὐτό κείμενο τό ὅποιο γράφηκε καί ἐγκρίθηκε γιά τὴν Κατήχηση τῶν Ὁρθόδοξων Χριστιανῶν, οἱ Ὁρθόδοξοι Χριστιανοὶ χαίρονται πού συμμετέχει ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία στήν Οἰκουμενική κίνηση, διότι ἔτσι βοηθοῦνται στό νά ἐνωθοῦν οἱ Προτεστάντες Χριστιανοί, γιατί καί οἱ Προτεστάντες «εἶναι χαρισματοῦχοι».

«Οἱ Ὁρθόδοξοι Χριστιανοὶ γνωρίζουν καί χαίρουν διότι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία συμμετέχει εἰς τὴν Οἰκουμενικήν Κίνησιν, διότι θέλει νά βοηθήσῃ τοὺς Χριστιανούς Προτεστάντας νά ἐνωθοῦν. Διότι γνωρίζει ὅτι οἱ Προτεστάνται Χριστιανοὶ ἀγαποῦν καί ἔχουν ἐπιθυμίαν νά διαδίδουν τὴν Ἁγίαν Γραφήν. Διότι καί οἱ Προτεστάνται εἶναι χαρισματοῦχοι. Καί δι' αὐτῶν τό Ἅγιον Πνεῦμα ἐνεργεῖ εἰς τὴν Χριστιανικὴν διαφώτισιν τῶν ἀνθρώπων μέ τὴν διάδοσιν καί μελέτην τῆς Ἁγίας Γραφῆς» (σελ. 216).

Κατὰ τὴν «Ὁμολογία» τό Ἅγιον Πνεῦμα «ἐνεργεῖ μέσα στήν Ἐκκλησία καί ἔξω ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία», ἀφοῦ ἡ Ἐκκλησία «εἶναι χωρισμένη», «ἀλλὰ καί ἠνωμένη», ὅπως συμβαίνει στίς δύο φύσεις τοῦ Χριστοῦ!!!

«Οἱ Ὁρθόδοξοι Χριστιανοὶ γνωρίζουν καί πιστεύουν καί κάθε μέρα βλέπουν ὅτι τό Ἅγιον Πνεῦμα εἶναι ἀπεριόριστος δύναμις πού ἐνεργεῖ μέσα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καί ἔξω ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν. Δι' αὐτό ἡ Ἐκκλησία ἔχει ὄρια ἀλλὰ διηνεκῶς ἐπεκτείνονται καί δέν ἔχει τοίχους. Ἔχει χαρακτηριστικά ἔθιμα, ἀλλὰ ὄχι ὅμοια παντοῦ. Ἔχει ἐνότητα καί διαφορότητα. Εἶναι χωρισμένη ἡ Ἐκκλησία ἀλλὰ καί ἠνωμένη, ὅπως ὁ Χριστός ἔχει δύο διαφορετικὲς φύσεις, τὴν θεότητα καί τὴν ἀνθρωπότητα, ἀλλὰ εἶναι ἀδιαίρετος καί μένει ἓνας καί μόνος Θεάνθρωπος. Δι' αὐτό καί ἡ Ἐκκλησία

πού είναι Σῶμα τοῦ Χριστοῦ εἶναι μία ὅπως εἶναι Ἕνας ὁ Χριστός. Παρ' ὅλας τὰς διαιρέσεις ἡ Ἐκκλησία προχωρεῖ εἰς τό τέλος, ἢ τόν σκοπόν της πού εἶναι ἡ ἐνότης ὄλων εἰς τόν Χριστόν» (σελ. 216).

Ἐπίσης, γράφεται ὅτι ὑπάρχει «δυνατός σύνδεσμος» πού ἐνώνει ὄλους ὅσοι πιστεύουν στόν Χριστό, γι' αὐτό καί γίνεται ὁ Θεολογικός Διάλογος.

«Οἱ Ὀρθόδοξοι Χριστιανοί σέβονται, τιμοῦν καί ἀγαποῦν ὄλους τούς Χριστιανούς. Αἰσθάνονται ὅμως ὅτι ὑπάρχει δυνατός σύνδεσμος ὁ ὁποῖος τούς ἐνώνει μέ τούς Ρωμαιοκαθολικούς, τούς Ἀγγλικανούς, τούς Κοπτοαρμενίους καί Αἰθίοπας, τούς Παλαιοκαθολικούς καί κατά τινα βαθμόν ἐπίσης μέ τούς Λουθηρανούς. Δι' αὐτόν τόν λόγον διωργανώθη Θεολογικός Διάλογος ὁ ὁποῖος ἐλπίζομεν καί προσευχόμεθα νά ὀδηγήσῃ μίαν ἡμέραν εἰς ἑορτασμόν τῆς ἐνότητος μέ ὄλους τούς ἀναφερθέντας Χριστιανούς.

Μέ ὄλους αὐτούς τούς Χριστιανούς οἱ Ὀρθόδοξοι προσεύχονται καί συνεργάζονται καί μελετοῦν τήν ζωήν τῆς Ἐκκλησίας καί τήν Ἁγίαν Γραφήν. Ἀναγνωρίζουν ὅτι τά σημεῖα πού τούς ἐνώνουν εἶναι περισσότερα καί δυνατώτερα παρά ἐκεῖνα πού τούς χωρίζουν. Δέν εἶναι λοιπόν θεωρία, ἀλλά βásiμη ἐλπίς ὅτι ὄλοι αὐτοί οἱ πιστοί Χριστιανοί ἔχουν θέσιν μέσα εἰς τήν ἐνοποιητικήν δύναμιν τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ ἡ ὁποία σώζει καί θεώνει» (σελ. 216).

Γίνεται λόγος γιά τήν ἀγάπη πού «σώζει καί θεώνει», χωρίς νά διευκρινίζεται ποιά εἶναι αὐτή ἡ ἀγάπη. Εἶναι μιά ἀγάπη συναισθηματική, ἠθική, φιλοσοφική; Νοεῖται τελικά ἀγάπη χωρίς τήν ἀληθινή πίστη;

Στό κείμενο αὐτό γίνεται διάκριση μεταξύ τριῶν «Χριστιανικῶν ὁμάδων καί Ἐκκλησιῶν», αἱ ὁποῖαι «εὐρίσκονται μέσα εἰς τά ὄρια βásiμης ἐλπίδος πρὸς ἔνωσιν».

Βέβαια, γίνεται ἀναφορά ὅτι «τό σχῆμα τῆς ἐνωτικῆς ἐργασίας» πού συζητήθηκε «ὑπό σοβαρῶν Οἰκουμενικῶν ἐργατῶν», δέν εἶναι νά περιορισθῇ «ἡ Οἰκουμενική κίνησις» «στά σχέδια βαθείας κοινωνιολογικῆς ἀποστολῆς», ἀλλά οἱ διαθέσεις τῆς ἐργασίας εἶναι «νά κατευθυνθοῦν εἰς τήν ἐνοποίησιν τῶν Χριστιανικῶν ὁμάδων καί Ἐκκλησιῶν» (σελ. 217). Ἡ ἐνότης «τῶν Ἐκκλησιῶν» δέν πρέπει νά ἀναφέρεται στήν «κοινή ὀργανική» διοίκηση καί «τήν ταυτότητα ἐθίμων καί συνηθειῶν», ἀλλά νά ἀποβλέπῃ σέ δύο σημεῖα, ἤτοι πρῶτον «κάθε Ἐκκλησία πρέπει νά φυλάξῃ τήν ἱστορικήν αὐτῆς πορείαν καί νά περιφρουρήσῃ τά χαρακτηριστικά αὐτῆς» καί δεύτερον θά πρέπει «νά ἑναρμονίσῃ τήν διδασκαλία της ὡς πρὸς τό Μυστήριον τῆς Ἁγίας Τριάδος, τό Μυστήριον τῆς Ἐνσαρκώσεως τοῦ Χριστοῦ καί τό Μυστήριον τῆς Ἐκκλησίας

ὅπως ἐκήρυξαν οἱ Ἀπόστολοι, οἱ Διάδοχοί των, οἱ Πατέρες καί οἱ Ἅγιοι τῆς Ἀδιαιρέτου Ἐκκλησίας καί τά Οἰκουμενικά Σύμβολα» (σελ. 218).

Πρόκειται πραγματικά γιά μιά διγλωσσία πού ἐπικρατεῖ στήν νοοτροπία τῆς Οἰκουμενικῆς Κίνησης πρὸς τὴν ἔνωση ὄλων «τῶν Ἐκκλησιῶν». Στὴν συνέχεια ἀναγνωρίζεται ὅτι «ὄλα αὐτά εἶναι βασισμένα εἰς τὴν ἀνθρώπινην κρίσιν», ἀλλὰ «τό Ἅγιον Πνεῦμα ὁμως γνωρίζει καλλίτερα ἀπ' ὄλους ἡμᾶς τί πρέπει νά γίνη» (σελ. 218). Πάντως, αὐτό πού κατορθώθηκε «εἰς τά ὅρια τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως εἶναι πράγματι μέγα καί ἀξιόλογον», ἀφοῦ «ἡ ἀγάπη ἐξεχύθη πάλιν ἐκ τῶν Ἄνω εἰς τὰς καρδίας τοῦ Λαοῦ τοῦ Θεοῦ. Ὁδηγούμενοι ἀπὸ τό χάρισμα τῆς ἀγάπης, ἀναμφιβόλως θά φθάσωμεν εἰς τὴν πραγματοποίησιν τοῦ προφητικοῦ λόγου τοῦ Χριστοῦ: "ἵνα πάντες ἔν ὧσι"» (σελ. 218).

Φαίνεται καθαρὰ ἡ πεποίθησις ὅτι ἐκτός ἀπὸ τὴν Μία, Ἁγία, Καθολικὴ καί Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία ὑπάρχουν καί ἄλλες Ἐκκλησίες, οἱ ὁποῖες πρέπει νά περιφρουρήσουν «τά χαρακτηριστικά» τους, ἀλλὰ νά συντονισθοῦν στήν διδασκαλία τῶν Ἀποστόλων καί τῶν Πατέρων, ὥστε κάποτε νά φθάσῃ στήν πραγματοποίησιν τῆς Ἀρχιερατικῆς Προσευχῆς «ἵνα πάντες ἔν ὧσι», ὡσάν νά μὴ πραγματοποιήθηκε αὐτό τό αἶτημα τὴν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς, ὅταν οἱ Ἀπόστολοι ἔφθασαν στήν θεωρία τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ ἐν προσώπῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ τὴν διδασκαλία τῶν Πατέρων.

Ἡ ἀναφορά στήν διδασκαλία περὶ τῆς Μίας, Ἁγίας, Καθολικῆς καί Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, καί ταυτοχρόνως καί τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν ἐκτός αὐτῆς, ἀλλὰ καί στήν «Οἰκουμενικὴν Κίνησιν», γιά τὴν ἐνότητα τῆς «χωρισμένης», ἀλλὰ καί «ἠνωμένης» Ἐκκλησίας ἀποτελεῖ τὸν ὑψιστον βαθμὸ τῆς «διγλωσσίας» πού ἐπικρατεῖ σέ «ὁμολογιακά» κείμενα.

Ὅμως, αὐτό ἔχει καί πρακτικὲς συνέπειες, ὅπως θά φανῇ στήν ἐπόμενη ἐνότητα.

2. «Ἡ μία Ἐκκλησία καί αἱ Ἐκκλησίαι»

Στό «ὁμολογιακό» αὐτό κείμενο τῆς Οἰκουμενικῆς Κίνησης ἐξειδικεύεται τό τί σημαίνει ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι μία, ἀλλὰ καί πολλές. Βέβαια, αὐτὴ ἡ ἔκφρασις δέν ἀναφέρεται στήν Μία Ἐκκλησία, τὴν Ὁρθόδοξη, πού ἔχει κατὰ τόπους Ἐκκλησίες, ἀλλὰ στήν «Μία Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία» καί τίς ἄλλες αἰρετικὲς «Ἐκκλησίες».

Σέ ἰδιαίτερο κεφάλαιο μέ τίτλο «Ἡ μία Ἐκκλησία καί αἱ Ἐκκλησίαι» γίνεται ἀναφορά στό ποιά εἶναι τά μέλη τῆς Ἐκκλησίας, καί ἐννοεῖται

σαφέστατα ότι όλοι οί Χριστιανοί, Όρθόδοξοι, «Ρωμαιοκαθολικοί», «Άγγλικανοί», «Κοπτοαρμένιοι καί Αιθίοπες», «Λουθηρανοί καί οί άλλοι Προτεστάνται Χριστιανοί», παρά τίς διαφορές μεταξύ τους, έχουν κατά διαφόρους βαθμούς Μυστήρια καί εΐναι μέλη τής Έκκλησίας.

Κατ' άρχάς, τονίζεται ότι όσοι πιστεύουν στην Άγία Τριάδα, στον Χριστό ως Υίο του Θεού που έννηθρώπησε, στο Άγιον Πνεύμα που «κατοικεί είς την Έκκλησίαν καί διευθύνει τον νοΐν τής Έκκλησίας καί αγιάζει την Έκκλησίαν είς τά Μυστήρια καί τίς άλλες Τερές Άκολουθίες», «εΐναι άληθινοί Χριστιανοί καί άνήκουν είς την Μίαν Έκκλησίαν», «εΐναι μέλη του Σώματος του Χριστού που εΐναι Ένας καί παραμένει άδιαίρετος ως Θεάνθρωπος» (σελ. 201).

Βέβαια, στο «όμολογιακό» αυτό κείμενο υποστηρίζεται ότι «οί Όρθόδοξοι Χριστιανοί πιστεύουν ότι ή Όρθόδοξος Έκκλησία δύναται νά αξιώση σήμεραν ότι εΐναι ή Μία Έκκλησία», την όποία ίδρυσε στην γη ό Χριστός, διότι «διδάσκει την άληθή καί ολοκληρωμένην πίστιν, ένω άλλα Χριστιανικά Σώματα κατά διαφόρους τρόπους δέν διετήρησαν την ολοκλήρωσιν αυτήν τής πίστεως ένεκα τών άκολουθων αίτιών» καί αναφέρει τέσσερες από αυτές. Πρόκειται για την άρνηση τής πηγής τής Άποκαλύψεως που εΐναι ή Άγία Γραφή καί ή Παράδοση, την διακοπή τής Άποστολικής συνέχειας στην λειτουργία τών Μυστηρίων, «έπί κεφαλής τής όποίας εΐναι ό Κανονικός Έπίσκοπος», την έπινόηση συνηθειών που εΐναι ξένες στίς συνήθειες τής Έκκλησίας καί την έξήγηση τής Άγίας Γραφής μέ τρόπο που προκάλεσε άμφιβολίες για την άκεραιότητα καί αυθεντία αυτής (σελ. 202).

Όμως, κατ' έφαρμογή τής διγλωσσίας στα έκκλησιολογικά θέματα στο «όμολογιακό» αυτό κείμενο υποστηρίζεται ότι καί οί Χριστιανοί τών άλλων «Έκκλησιών» άνήκουν κατά διαφόρους βαθμούς στην Έκκλησία, όπως υπάρχουν καί διάφοροι βαθμοί που χωρίζεται κανείς από την Έκκλησία.

«Δέν πρέπει όμως νά λησμονώμεν ότι καίτοι ή Όρθόδοξος Έκκλησία εΐναι ή Έκκλησία του Χριστού, ή Μία καί άδιαίρετος Έκκλησία, όμως υπάρχουν πολλοί καί διάφοροι τρόποι δυνάμει τών όποίων δύναται νά άνήκη κανείς είς την Έκκλησίαν, όπως υπάρχουν καί πολλοί καί διάφοροι τρόποι διά τών όποίων χωρίζεται κανείς από την Έκκλησίαν» (σελ. 202).

Ένας τρόπος μέ τον όποιο άνήκει κανείς στην Έκκλησία εΐναι τό μυστήριο του **Βαπτίσματος**, ή λεγομένη βαπτισματική θεολογία, ή όποία αναπτύχθηκε μέν από τους «Ρωμαιοκαθολικούς» καί τους Προτεστάντας, αλλά άναμφιβόλως υίοθητήθηκε καί από τους Όρθοδόξους, όπως φαίνεται στο «όμολογιακό» αυτό κείμενο.

«Τό ἔγκυρον βάπτισμα εἶναι ἕνας ἀπό τούς τρόπους διά τοῦ ὁποίου μπορεῖ νά ἀνήκη κανεῖς εἰς τήν Ἐκκλησίαν» (σελ. 202).

«Οἱ Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί πιστεύουν ὅτι ὅσοι βαπτίζονται εἰς τό ὄνομα τοῦ Πατρὸς καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἀπό Ἱερέα ἢ ἀπό Λαϊκόν ἐν καιρῷ ἀνάγκης εἶναι Χριστιανοί ἀληθινοί καί ἀνήκουν εἰς τήν Ἐκκλησίαν καί εἶναι μέλη τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ πού εἶναι Ἕνας καί παραμένει ἀδιαίρετος ὡς Θεάνθρωπος» (σελ. 201).

Φυσικά, δέν γίνεται διασάφηση γιά τό βάπτισμα ἐντός ἢ ἐκτός τῆς Ἐκκλησίας, γιατί νοοῦνται καί τά δύο.

Αὐτό συμβαίνει καί μέ τό μυστήριον τῆς **Ἱερωσύνης**. Βέβαια, ὁμολογεῖται ὅτι «ἡ παρουσία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, δηλαδή ὁ Παράκλητος», ζωοποιεῖ τήν Ἐκκλησία, καί «διά τῶν Κανονικῶς ἐκλεγμένων καί χειροτονημένων Ἐπισκόπων, χειροτονεῖ τούς Ἐπισκόπους, τούς Ἱερεῖς καί τούς Διακόνους» καί αὐτό λέγεται «Ἀποστολική Διαδοχή», ἐν τούτοις ὁμως «ἀληθινή χειροτονία καί Ἱερωσύνη ἔχουν καί μεταδίδουν» ὅλοι οἱ «Ἐπίσκοποι» τῶν διαφόρων Ὁμολογιῶν.

«Οἱ Χριστιανοί πιστεύουν ὅτι ἀληθινή χειροτονία καί Ἱερωσύνη ἔχουν καί μεταδίδουν οἱ, Ὁρθόδοξοι Ἐπίσκοποι, οἱ Ρωμαιοκαθολικοί Ἐπίσκοποι, οἱ Κοπτοαρμένιοι καί Αἰθίοπες Ἐπίσκοποι, οἱ Ἀγγλικανοί Ἐπίσκοποι. Τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον καί τό Πατριαρχεῖον τῆς Ἀλεξανδρείας, καί τό Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων καί Πατριαρχεῖον Βουκουρεστίου καί ἡ Ἐκκλησία τῆς Κύπρου ἀνεκοίνωσαν πρό πενήντα χρόνια ὅτι αἱ χειροτονίαι τῶν Ἀγγλικανῶν ἀναγνωρίζονται κατ' οἰκονομίαν ὡς ἔγκυροι καί κανονικάί. Δι' αὐτό καί τά Μυστήρια τῶν Ἀγγλικανῶν εἶναι Μυστήρια τῆς Μιᾶς Ἁγίας Καθολικῆς καί Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας ὡς εἶναι καί τά Μυστήρια τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν» (σελ. 203).

Γράφεται ὅτι ὑπάρχουν στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μερικοί «συντηρητικοί» οἱ ὁποῖοι ἔχουν «διαφορά γνώμης σχετικά μέ τās Ἀγγλικανικάς χειροτονίας», «συνεπῶς καί (περί) τῶν Μυστηρίων πού τελοῦνται ἐκτός τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας». Ἀλλά καί αὐτή ἡ διαφορά γνώμης θά ἀντιμετωπισθῇ στήν Μέλλουσα νά συνέλθῃ «Οἰκουμενική Σύνοδος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας». Ἀπό αὐτό φαίνεται ὅτι ἡ Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδος πού ἐτοιμαζόταν νά συνέλθῃ, χαρακτηριζόταν ὡς Οἰκουμενική.

«Ἡ διαφορά γνώμης τῶν Ὁρθοδόξων εἶναι βασισμένη εἰς τό γεγονός ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ὡς Σύνολον δέν ἐξήτασεν ἀκόμη τό ζήτημα τοῦτο. Ἐλπίζεται ὁμως ὅτι ἡ Οἰκουμενική Σύνοδος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία πρόκειται σύντομα νά συγκροτηθῇ, θά ἐρευνήσῃ ὄχι μόνον τό

Μυστήριον τῆς ἐνότητος, ἀλλ' ἐπίσης καί τό Μυστήριον τοῦ διχασμοῦ καί θά ἀπαντήση μεταξύ ἄλλων καί εἰς τό ζήτημα τοῦ κύρους τῆς Ἱερωσύνης καί τῶν Μυστηρίων πού τελοῦνται ἐκτός τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας» (σελ. 203-204).

Ἀναγνωρίζεται ἀπό τό «ὁμολογιακό» αὐτό κείμενο ὅτι ὑπάρχουν μερικά ζητήματα στά ὁποῖα δέν συμφωνοῦν οἱ Ὁρθόδοξοι μέ τούς ἄλλους Χριστιανούς καί αὐτό «δέν πρέπει νά τό κρύβωμεν», ἀλλά «πρέπει νά λέγωμεν τήν ἀλήθειαν πάντοτε καί πρός ὅλους», γι' αὐτό αὐτές οἱ «διαφορές συζητοῦνται». Ὅμως, ἐν ὀνόματι τῆς διγλωσσίας πρέπει νά λέμε καί τήν ἄλλη ἀλήθεια ὅτι ὅλοι οἱ Χριστιανοί πιστεύουν στόν ἴδιο Θεό.

«Εἶναι ὁμως ἀλήθεια ἀτράνταχτη ὅτι οἱ Χριστιανοί παρά τίς διαφορές, πιστεύουν εἰς τόν ἴδιον Θεόν. Ὅλοι οἱ Χριστιανοί πιστεύομεν εἰς τήν Ἁγία Τριάδα. Τόν Ἐνα Θεόν μέ τρία πρόσωπα. Ὅλοι ἀναγνωρίζομεν καί πιστεύομεν εἰς τόν Ἰησοῦν Χριστόν, τόν σαρκωθέντα Υἱόν τοῦ Θεοῦ, ὡς τόν Κύριόν μας καί Θεόν καί Σωτήρᾶ μας.

Ὅλοι οἱ Χριστιανοί μέ τό ἴδιον βάπτισμα ἐγίναμεν μέλη τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ, πού εἶναι ἡ Ἐκκλησία. Ὅλοι κατά διαφόρους τρόπους καί μορφάς ἀποβλέπομεν εἰς τήν Θεῖαν Εὐχαριστίαν ὡς πρός τό Μυστήριον τῆς Κοινωνίας πού μᾶς ἐνώνει μέ τόν Χριστόν.

Ὅλοι τό Ἅγιον Πνεῦμα ἔχομεν ὡς παρηγορητήν καί προστάτην καί ἐνισχυτήν εἰς τήν Χριστιανικήν ζωὴν μας, εἰς τὰς δυσκολίας καί τούς πειρασμούς.

Ἡ διαφωνία μας ἄλλοτε ἦταν καί εἶχε χαρακτήρα πολεμικόν καί ἐγέννα μῖσος. Σήμερον συζητοῦμεν τίς διαφορές μας μέ ἀγάπην καί προσπαθοῦμεν νά εὕρωμεν λύσιν» (σελ. 204).

3. Ἐκκλησιαστικές ἐφαρμογές

Ἡ ἀντίληψη ὅτι ὑπάρχει Μία Ἐκκλησία ἀλλά καί πολλές Ἐκκλησίες, καί ὅτι παρά τίς διαφορές ὑπάρχουν πολλά κοινά σημεῖα μεταξύ τῶν «Ἐκκλησιῶν», ὅπως τά Μυστήρια, ἔχει συνέπειες στήν οἰκουμενιστική ἐκκλησιολογία. Θά δοῦμε μερικές συνέπειες ὅπως καταγράφονται στό κείμενο αὐτό.

α) «Ρωμαιοκαθολικοί Χριστιανοί»

Στό «ὁμολογιακό» κείμενο ὀρίζεται ὡς ἡμερομηνία πού ἐπῆλθε τό «σχίσμα» τό 1054. Γνωρίζουμε, ὁμως, ὅτι τότε ὑπῆρξαν τά ἀναθέματα, ἐνῶ ἡ

ἀπομάκρυνση τῆς Παλαιᾶς Ρώμης ἀπό τὴν Νέα Ρώμη ἔγινε τὸ 1009-1014 μετὴν εἰσαγωγή τοῦ filioque στοῦ Σύμβολο τῆς πίστεως.

Πάντως, ὅπως ὁμολογεῖται, μετὰ τὸ σχίσμα τὸ 1054, ὡσάν τότε νὰ σχίσθηκε ἡ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας, οἱ «Ρωμαιοκαθολικοί» «ἐπρόσθεσαν εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας στοιχεῖα μέ τὰ ὅποια οἱ Ὁρθόδοξοι δέν συμφωνοῦν» (σελ. 204). Τέτοια «στοιχεῖα» εἶναι ὁ χωρισμός τοῦ Χρίσματος ἀπὸ τὸ Βάπτισμα, ὁ ὅρος «μετουσίωσις» στὴν «θεία Κοινωνία», τὸ «καθατήριον πῦρ», «τὸ ζήτημα τῆς Παναγίας Μαρίας», «τὸ ζήτημα τοῦ Πάπα», ἤτοι τὸ ἀλάθητο καὶ τὸ πρωτεῖον.

Παρά ταῦτα σήμερα, ὅπως σημειώνεται, «*χάρις εἰς τὴν σοφίαν τοῦ Πάπα Παύλου τοῦ 6^{ου} καὶ χάρις εἰς τὴν κληρονομίαν πού τοῦ ἀφῆκε ὁ Πάπας Ἰωάννης ὁ 23^{ος} πολλά διωρθώθησαν. Σήμερον αἱ Ἐκκλησίαι τῆς Δύσεως καὶ τῆς Ἀνατολῆς ἔχουν ἀγάπην καὶ συνεργάζονται καὶ προσεύχονται μαζί διὰ τὴν πλήρη ἔνωσίν των*» (σελ. 206-208).

Ἄναφέρονται ἑπτὰ σημεῖα πού δείχνουν τὴν πορεία πρὸς τὴν ἔνωση «Ρωμαιοκαθολικῶν» καὶ Ὁρθοδόξων, τὰ ὅποια ἐκφράζουν συγχρόνως καὶ τὴν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας.

Τὸ πρῶτον σημεῖον «διορθώσεως» εἶναι ὅτι δέν ὑπάρχει τὸ σχίσμα τοῦ 1054.

«*Τὸ σχίσμα τοῦ 1054 πού ἐχώρισε τὴν Ὁρθόδοξον καὶ τὴν Ρωμαιοκαθολικὴν Ἐκκλησίαν δέν ὑπάρχει. Τὸ ἔσβυσεν ἡ ἀγάπη μέ τὰς ὑπογραφὰς τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Ἀθηναγόρου τοῦ Α΄ καὶ τοῦ Πατριάρχου τῆς Δύσεως Παύλου τοῦ 6^{ου} τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1967*» (1965) (σελ. 208-209).

Νὰ θυμίσω ὅτι τὴν 7^η Δεκεμβρίου τοῦ 1965, κατὰ τὴν Ἀπόφαση τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἔγινε ἄρση τῶν ἀναθεμάτων καὶ ὄχι ἄρση τοῦ σχίσματος. Παρά ταῦτα στὴν δήλωση πού ὑπέγραψαν ὁ τότε Οἰκουμενικός Πατριάρχης μέ τὸν τότε Πάπα στὴν γαλλικὴ γλώσσα, καὶ μεταφράσθηκε στὴν ἀγγλικὴ καὶ τὴν ἑλληνικὴ, γίνεται λόγος γιὰ ἄρση ἀκοινωνησίας, ἡ ὅποια στὴν πραγματικότητα ἐπεβλήθη τὸ ἔτος 1009 μετὴν εἰσαγωγή τοῦ filioque στοῦ Σύμβολο τῆς πίστεως. Εἶναι ἓνα θέμα πού δείχνει τὴν ἰσχυρότερη διγλωσσία πού ἐπικρατεῖ σήμερα.

Τὸ δεύτερον σημεῖον «διορθώσεως» εἶναι οἱ μικτοὶ γάμοι. Εἶναι χαρακτηριστικὸ τὸ πῶς δικαιολογοῦνται, ὄχι μέσα ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τῆς οἰκονομίας, ἀλλὰ μέ οἰκουμενιστικὸ τρόπο. «*Μέ αὐτόν τὸν τρόπο δέν χάνουν τὰ δικαιώματά των καὶ δέν ἀποκόπτονται ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν των μήτε οἱ*

Ὁρθόδοξοι, μήτε οἱ Ρωμαιοκαθολικοὶ Χριστιανοί» (σελ. 209). Παρά ταῦτα οἱ ὀδηγίες τοῦ «Παπικοῦ ἐγγράφου» τοῦ 1970 «ἀντιτίθενται εἰς διπλὴν εὐλογίαν Γάμου». Αὐτό θεωρεῖται ὡς ἓνα «ἐμπόδιον» γιὰ τὴν ἐνότητα.

Τό τρίτον σημεῖον «διορθώσεως» εἶναι ὅτι στοὺς «Ρωμαιοκαθολικοὺς Χριστιανούς» «τό Μυστήριον τοῦ Εὐχελαίου δέν θά γίνεται πλέον εἰς τοὺς ἑτοιμοθανάτους», καί στό «Μυστήριον τῆς Εὐχαριστίας οἱ Χριστιανοὶ πολλές φορές λαμβάνουν καί τό Σῶμα καί τό Αἷμα τοῦ Χριστοῦ» (σελ. 209).

Τό τέταρτον σημεῖον «διορθώσεως» εἶναι ὅτι ἐπιτρέπεται ἀμφότεροι νά κοινωνοῦν στίς ἄλλες Ἐκκλησίες.

«Ἐπιτρέπεται ἐξ ἀπόψεως Ρωμαιοκαθολικῆς νά μεταλαμβάνουν ἐν καιρῷ ἀνάγκης οἱ Ρωμαιοκαθολικοὶ εἰς Ὁρθόδοξους Ἐκκλησίας καί οἱ Ὁρθόδοξοι ἐν καιρῷ ἀνάγκης νά μεταλαμβάνουν εἰς Ρωμαιοκαθολικάς Ἐκκλησίας» (σελ. 209).

Τό πέμπτον σημεῖον «διορθώσεως» εἶναι ὅτι ἐπιτρέπεται ἡ συμπροσευχή καί ἡ χρησιμοποίηση Ναῶν γιὰ τίς ἀνάγκες ἀμφοτέρων τῶν «Ἐκκλησιῶν».

«Ἐπιτρέπεται ἡ προσευχή μεταξύ Ὁρθοδόξων καί Ρωμαιοκαθολικῶν καί ἡ χρησιμοποίησις Ναῶν Ὁρθοδόξων εἰς μερικά μέρη μόνον, διὰ τὴν Ρωμαιοκαθολικὴν Λειτουργίαν καί Ναῶν Ρωμαιοκαθολικῶν διὰ τὴν Ὁρθόδοξον Λειτουργίαν. Ὅλα αὐτά πρό ὀλίγων ἐτῶν δέν ἐπιτρέποντο. Ὅλα αὐτά εἶναι λαμπρά σημεῖα τῆς ἀμοιβαίας ἀγάπης καί τοῦ σεβασμοῦ» (σελ. 209).

Τό ἕκτον σημεῖον «διορθώσεως» εἶναι ὅτι στήν Ρώμη ἐπανέρχεται τό συνοδικό σύστημα.

Τό ἕβδομον σημεῖον «διορθώσεως» εἶναι ὅτι «καί οἱ δύο ομάδες» καλλιεργοῦν τὴν ἀγάπη καί τὴν συνεργασία καί μέ αὐτόν τόν τρόπο ἔρχεται «ἡ ὥρα ἡ εὐλογημένη τῆς συμφωνίας καί τῆς ἐνώσεως», χωρίς ὅμως νά ζητήσουν συγχώρηση οἱ «Ρωμαιοκαθολικοὶ» οὔτε νά ὑποταχθοῦν οἱ Ὁρθόδοξοι «εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Πάπα», δηλαδή θά φθάσουμε σέ μιὰ προοπτικὴ Οὐνίας.

«Ἡ φιλία καί αἱ ἐπισκέψεις καί ὅλα τὰ ἄλλα δείγματα τῆς ἀγάπης καί τῆς συνεργασίας δείχνουν ὅτι σιγά-σιγά ἔρχεται ἡ ὥρα ἡ εὐλογημένη τῆς συμφωνίας καί τῆς ἐνώσεως. Εἰς τὴν συμφωνίαν αὐτὴν δέν θά ἔλθουν οἱ Ρωμαιοκαθολικοὶ εἰς τοὺς Ὁρθοδόξους νά ποῦν ἐκάναμε λάθη καί ζητοῦμεν συγχώρησιν. Οἱ Ὁρθόδοξοι δέν θά ποῦν ὑποτασσόμεθα εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Πάπα. Δέν θά δεχθοῦν τὰ ἔθιμα καί τὰ ἄλλα ὅσα θέλουν νά δέχονται οἱ Ρωμαιοκαθολικοὶ. Μέ τόν σύνδεσμον καί τὴν δύναμιν τῆς ἀγάπης θά

προχωρήσουν και οι δύο ομάδες εις την συνάντησιν του Χριστού και θα φυλάξουν την κοινήν Παράδοσιν πού υπήρχεν εις την Ανατολήν και εις την Δύσιν από της αρχής μέχρι του 1054» (σελ. 210).

Αυτό δεν θυμίζει μια ιδιόμορφη Ουνία;

β) «Οι Άγγλικανοί Χριστιανοί»

Κατά τό «όμολογιακό» αυτό κείμενο όμολογεΐται ότι οι Όρθόδοξοι «εις μερικά ζητήματα δεν συμφωνούν με τους Άγγλικανούς». Πρόκειται για την θεία Εύχαριστία, αφού οι Άγγλικανοί δεν δέχονται την θεωρία της Μετουσίωσης, αλλά δεν δέχονται και τον όρο «"Πραγματική Παρουσία του Χριστού" εις τον άρτον και τον οΐνον». Αυτή ή διδασκαλία «είναι μάλλον προσπάθεια των Θεολόγων προς έρμηνείαν του Μυστηρίου. Δεν φαίνεται να είναι ή πίστις των Χριστιανών Άγγλικανών διότι όταν κοινωνούν πιστεύουν ότι παίρνουν τον Θεάνθρωπον Χριστόν» (σελ. 211).

Έπίσης, υπάρχουν διαφορές ως προς τις Οικουμενικές Συνόδους στό θέμα «της αύθεντίας εις την διδασκαλίαν της Έκκλησίας», και σε θέματα πού συμπεριλαμβάνονται στα 39 άρθρα πού αναφέρονται στην μή αναγνώριση του άλαθήτου των Οικουμενικών Συνόδων, στην μή προσκύνηση των Αγίων, των λειψάνων και των εικώνων, στην άποψη ότι τό μυστήριο της θείας Κοινωνίας «μεταδίδεται "κατά ούράνιον και πνευματικόν τρόπον"», για τον «άπόλυτο προορισμό» και την διδασκαλία τους ότι «τά Μυστήρια είναι μόνον δύο (Βάπτισμα και θεία Εύχαριστία), ένω τά υπόλοιπα πέντε είναι παραγωγή λανθασμένης διδασκαλίας και δείγμα άπομακρύνσεως έκ της Άποστολικής διδασκαλίας» (σελ. 212).

Παρά, όμως, τις διαφορές αυτές «οι Όρθόδοξοι Χριστιανοί γνωρίζουν ότι οι Άγγλικανοί πιστεύουν Όρθοδόξως εις την Αγία Τριάδα και εις τον Θεάνθρωπον Χριστόν και εις τον Παράκλητον, τό Άγιον Πνεύμα, και εις την Έκκλησίαν με τά Μυστήρια και τάς Παραδόσεις αυτής» (σελ. 210).

Τό πλέον έκπληκτικό πού λέγεται στό «όμολογιακό» αυτό κείμενο είναι ότι υπάρχει συμπροσευχή μεταξύ Όρθοδόξων και Άγγλικανών και ότι μπορούν οι Όρθόδοξοι να κοινωνούν σε Ναούς των Άγγλικανών, και οι Άγγλικανοί να κοινωνούν σε Ναούς των Όρθοδόξων και αυτό θα γίνεται «και διά λόγους ανάγκης και Χριστιανικής Μυστηριακής φιλοξενίας». Η θεία Εύχαριστία θεωρείται σαν ένα κοινό δείπνο πού προσφέρεται στα σπίτια όπου ισχύει ή κοινωνική φιλοξενία.

«Έπεκράτησε, λόγω της φιλίας, οι Όρθόδοξοι να κηδεύουν τους Άγγλικανούς και να κοινωνούν αυτούς όπου δεν υπάρχουν Άγγλικανοί Ιερείς.

Ἐπίσης ὅπου δέν υπάρχουν Ὁρθόδοξοι Ἱερεῖς, οἱ Ἀγγλικανοί κηδεύουν καί κοινωνοῦν τούς Ὁρθοδόξους Χριστιανούς. Τοῦτο γίνεται μέ τήν γνῶσιν, ἀλλά καί μέ τήν ἀγνοίαν τῆς Ἐκκλησίας εἰς μερικούς τόπους, ἀλλά καί διά λόγους ἀνάγκης καί Χριστιανικῆς Μυστηριακῆς φιλοξενίας. Ἔπειτα εἶναι βέβαιον ὅτι οἱ Χριστιανοί μόνοι τῶν ζητοῦν τήν Κοινωνίαν. Εἶναι τοῦτο δεῖγμα τῆς διαθέσεως τοῦ Λαοῦ τοῦ Θεοῦ διά τήν ἔνωσιν τῶν Χριστιανῶν πού τούς συνδέει ἡ Παράδοσις, ἡ Ἁγία Γραφή, ἡ Ἱερωσύνη καί τό Πιστεῦμα τῆς Νικαίας-Κωνσταντινουπόλεως» (σελ. 210-211).

γ) «Οἱ Κοπτοαρμένιοι καί Αἰθίοπες Χριστιανοί»

Μέ τόν τίτλο «Κοπτοαρμένιοι καί Αἰθίοπες Χριστιανοί» ἐννοοῦνται οἱ ἀντιχαλκηδόνιοι, οἱ Χριστιανοί πού δέν δέχθηκαν τίς ἀποφάσεις τῆς Δ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου πού συνῆλθε στήν Χαλκηδόνα, πού λέγονται καί Μονοφυσιτεῖς Χριστιανοί ἢ Ἀνατολικοί Χριστιανοί.

Ἡ ἀποψη ὅτι ἡ ἀνθρώπινη φύση στόν Χριστό «ἐχάθη καί ἔμεινεν μόνον ἡ θεία» «εἶναι αἰρετική καί ὀνομάζεται Μονοφυσιτισμός». Ὅμως καί ἐδῶ υπάρχουν ἐλπίδες ἐνώσεως.

«Σήμερα ὁμως οἱ Κόπται καί οἱ Ἀρμένιοι καί οἱ Αἰθίοπες δηλώνουν ὅτι δέν δέχονται τόν Μονοφυσιτισμόν. Ἐάν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν ὁμολογίες τῆς πίστεως πού ἔκαμαν σύγχρονοι Ἀρχηγοί τῶν Ἐκκλησιῶν αὐτῶν, τότε θά ἴδωμεν ὅτι ἡ πίστις τῶν εἰς τόν Χριστόν εἶναι Ὁρθόδοξος, διότι παραδέχονται τόν Χριστόν μέ δύο φύσεις ἡνωμένας, τήν φύσιν τοῦ Θεοῦ καί τήν φύσιν τοῦ ἀνθρώπου.

Δί' αὐτό ἐλπίζομεν σήμερον ὅτι δέν θά ἀργήσῃ πολύ νά ἐνωθῇ ἡ Ἐκκλησία τῶν Αἰθιόπων τῶν Κοπτῶν καί τῶν Ἀρμενίων μέ τήν Μίαν, Ἁγίαν, Καθολικήν καί Ἀποστολικήν Ἐκκλησίαν» (σελ. 213).

δ) «Οἱ Λουθηρανοί καί οἱ ἄλλοι Προτεστάνται Χριστιανοί»

«Οἱ Λουθηρανοί εἶναι Χριστιανοί ἀκόλουθοι τοῦ Γερμανοῦ Μαρτίνου Λουθήρου ὁ ὁποῖος ἦτο Ἱερεὺς Ρωμαιοκαθολικός», πού ἀπομακρύνθηκε ἀπό τόν Πάπα, καί «ἀπό τήν κίνησιν αὐτήν προέρχονται ὅλοι οἱ σημερινοί Προτεστάνται Χριστιανοί».

«Ἡ κίνησις αὐτή ἐνῶ ἔκαμεν καλόν εἰς τόν κόσμον μέ τήν διάδοσιν τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ἔκαμεν ὁμως καί κακόν, διότι ἐκομματιάσθηκε ἡ Ἐκκλησία εἰς τήν Δύσιν διότι ἔγινεν αἰτία πολέμων καί διότι ἀπεμακρύνθησαν πολλοί ἀπό τήν Παράδοσιν τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας» (σελ. 214).

Οἱ Λουθηρανοί καί οἱ Προτεστάντες «δέχονται μόνον τήν Ἁγίαν Γραφήν καί ἀπορρίπτουν τήν Ἱεράν Παράδοσιν τοῦ Χριστιανισμοῦ», καί δέχονται «ὅτι

μόνον δύο Μυστήρια υπάρχουν, τό Βάπτισμα καί ἡ Θεία Εὐχαριστία». Δέν δέχονται ὅσα προέρχονται ἀπό τήν Ἱεράν Παράδοση, ὅπως τήν Ἱερωσύνη μέ τήν Ἀποστολική Διαδοχή, τά ἑπτά Μυστήρια, τίς Οἰκουμενικές Συνόδους, τήν τιμή τῆς Παναγίας, τήν τιμή τῶν Ἁγίων, τῶν Λειψάνων καί τῶν Εἰκόνων, τήν τάξη τῆς Λειτουργικῆς Λατρείας, τήν νηστεία.

Οἱ Ὀρθόδοξοι διαφέρουν ἀπό τοὺς Λουθηρανούς καί τοὺς ἄλλους Προτεστάντες Χριστιανούς σέ ὅλα αὐτά.

«Εἶναι ὁμως ἀληθές ὅτι ὁ Λούθηρος καί οἱ ἀκόλουθοί του ἐσέβοντο τοὺς Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀνατολῆς καί τῆς Δύσεως καί ὅτι πολλάκις παίρνουν σκέψεις ἀπό τά βιβλία των. Εἶναι ἐπίσης ἀληθές ὅτι θεωροῦν ὡς ἀπόλυτον ἀυθεντίαν μόνον τήν Γραπτὴν Ἀποκάλυψιν, δηλαδή τήν Ἁγίαν Βίβλον, ἐνῶ θεωροῦν τήν Ἱεράν Παράδοσιν, τήν ἄγραφον δηλαδή πηγὴν τοῦ Χριστιανισμοῦ ὡς ὄχι ἀξίαν προσοχῆς» (σελ. 214).

Παρά ταῦτα καί γιά τοὺς Λουθηρανούς καί τοὺς ἄλλους Προτεστάντες Χριστιανούς ἰσχύουν κατὰ τό «ὁμολογιακό» αὐτό κείμενο ὅσα γράφησαν προηγουμένως γιά τήν «οἰκουμενική συνεργασία» τῶν Χριστιανῶν καί τήν «μία Ἐκκλησία καί τίς Ἐκκλησίες», ὡς πρὸς τό βάπτισμα, τήν συμπροσευχή καί τήν «μυστηριακή φιλοξενία» στήν θεία Κοινωνία, τήν πορεία πρὸς τήν ἔνωση χωρίς «πολεμική καί ἀνταγωνιστική» διάθεση, ἀλλά μέ τήν ἀγάπη, πού «σῶζει καί θεώνει»!! Πλήρης, δηλαδή, οἰκουμενιστικὴ νοοτροπία.

Συμπέρασμα

Αὐτές εἶναι οἱ βασικές θέσεις τοῦ «ὁμολογιακοῦ» κειμένου τό ὁποῖο γράφηκε καί προοριζόταν γιά τίς «πνευματικές ἀνάγκες τοῦ λογικοῦ ποιμνίου», γιά βοήθημα τῶν Κατηχητῶν καί γιά τοὺς Χριστιανούς ἑτεροδόξους πού ἐνδιαφέρονται νά πληροφορηθοῦν γιά τά ὅσα πρεσβεύει ἡ Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία, κατὰ τό ἔτος 1975.

Δέν ἔχει σημασία ὅτι αὐτό τό «ὁμολογιακόν» κείμενο κυκλοφόρησε πρὶν σαράντα (40) χρόνια, γιατί ἀπό τότε μέχρι σήμερα ἀφ' ἑνός μὲν ἐπιβεβαιώθηκαν στήν πράξη ὅλες αὐτές οἱ ἀπόψεις, ἀφ' ἑτέρου δέ προχώρησαν τά πράγματα σέ χειρότερο βαθμό.

Παρατηρεῖ κανεῖς ὅτι σήμερα διατυπώνονται λόγοι ἀνάλογα μέ τά ἀκροατήρια, ἐν τῷ μεταξύ ὁμως οἱ ἀντορθόδοξες προσπάθειες γιά «ἔνωση» παρά τίς θεολογικές διαφορές προχωροῦν ἐντατικά. Ἡ θεία Εὐχαριστία θεωρεῖται χῶρος «**μυστηριακῆς φιλοξενίας**» καί τῶν ἑτεροδόξων, ἡ

Ἐκκλησία θεωρεῖται ὅτι «*ἔχει πόρτες, ἀλλά ὄχι τοίχους*», καί ἡ «*ἔνωση*» θά γίνη μέ **τὴν διατήρηση τῶν «*χαρακτηριστικῶν*» κάθε θεολογίας.**

Αὐτή εἶναι ἡ νοοτροπία πού ἐπικρατεῖ σήμερα στὸν διορθόδοξο καί διαχριστιανικό κόσμο καί θά ἦταν ὀδυνηρό ἂν μιά τέτοια νοοτροπία ὑποστηριχθῆ ἀπό τίς ἀποφάσεις τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου.

Αὐτός εἶναι ὁ λόγος γιά τόν ὁποῖο ὑποστηρίζω, ὅπως τό κάνουν καί ἄλλοι Ἐπίσκοποι, Κληρικοί, μοναχοί καί θεολόγοι, ὅτι τά κείμενα πού θά ὑπογραφοῦν ἀπό τὴν μέλλουσα νά συγκληθῆ Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδο πρέπει νά εἶναι καθαρὰ, ἀπό θεολογικῆς πλευρᾶς, ὁμολογιακά, συντονισμένα στὴν δυσχιλιετῆ παράδοση τῆς Ἐκκλησίας καί νά μὴν ἀνατρέπουν τὴν θεολογία Μεγάλων καί Οἰκουμενικῶν Συνόδων ἀλλά καί τίς ἀποφάσεις τῶν Πατριαρχῶν τῆς Ἀνατολῆς. Μία διγλωσσία θά ἐξυπηρετήσῃ τραγικά τὴν «*ὁμολογιακή*» διγλωσσία καί σύγχυση τοῦ κειμένου πού εἶδαμε προηγουμένως. Καί αὐτό θά εἶναι ὀδυνηρό.

Ἰούνιος 2016

<http://parembasis.gr>